

Yttrande avseende promemoria DS 2016:43 Mottagandet vid nationella evakueringar

Dnr S2016/07473/FST

Bakgrund

I promemorian föreslås en ny lag om vissa befogenheter och ersättning till kommuner vid evakueringar till Sverige. Lagen ska gälla när det som en direkt följd av en konsulär katastrofinsats enligt lagen (2010:813) om konsulära katastrofinsatser anländer evakuerade till Sverige. Lagen syftar till att underlätta för mottagande kommuner att lämna de evakuerade stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen (2001:453) när de anländer till Sverige. Vidare föreslås en förordning till lagen enligt vilken Socialstyrelsen ska pröva framtida ersättningsanspråk från kommunerna.

Sammanfattning

Trelleborgs kommun instämmer i det stora hela till promemorians förslag trots att ytterligare synpunkter i följande remissvar bör beaktas. Med den föreslagna lagstiftningen förväntas kommunerna dock lättare kunna ge nödvändiga insatser som bidrar till ett effektivt mottagande av evakuerade.

Vad som bör ses över är emellertid bland annat tidsramar för ansökning av ersättningar, gränsdragningar mellan de statliga myndigheterna Socialstyrelsen och Migrationsverket när det gäller ansökan om ersättningar samt kriterierna för att anses ingå som målgrupper och hur dessa ska identifieras vid en akut situation (i synnerhet när det gäller familjeanknytningar).

Ytterligare synpunkter som bör beaktas

Kapitlet "Författningsförslag"

Att ansökan om ersättning ska lämnas in till Socialstyrelsen vid evakueringar till Sverige bedöms av Trelleborgs kommun som positivt, emellertid bör kommuner kunna inkomma med ansökan senast inom ett år från det att de evakuerade anlände till Sverige istället för inom sex månader (enligt presumtiv förordning 2 kap. 2 §). Beroende på hur pass omfattande och lång kris- och katastrofsituationen är kan det bli mer eller mindre resurskrävande att inkomma med samtliga handlingar inom tidsramarna. Dessutom kan verifikationer och underlag från utgifter nå rätt först månader efter en krissituation. Detta är erfarenheter från Trelleborgs kommuns mottagandearbete av flyktingar under hösten 2015.

Kapitlet "Evakuerades tänkbara behov av bistånd"

Vid en akut kris- och katastrofsituation är det som ankomstkommun svårt att avgöra ifall de evakuerade har stark anknytning till Sverige när de inte har någon tidigare bostadsort i Sverige att återvända till. Om den mottagande kommunen ger bistånd

enligt förordad lagstiftning när den evakuerade i själva verket inte har någon anknytning enligt kriterierna borde kommunen fortfarande ha rätt till ersättning om regeringen påvisat tidpunkten som en konsulär katastrofsituation.

I övrigt borde det också klargöras från vilken statlig myndighet som kommunerna ska återsöka statsersättningen från, i synnerhet när de evakuerade kan ingå under målgrupper som också faller som målgrupp under Migrationsverket, t.ex. vissa evakuerade som saknar bostad i Sverige och som har familjeanknytningar. Vid krissituationer behöver detta identifieras och tydliggöras för att inte skapa onödigt merarbete i form av personella, ekonomiska och tidsmässiga resurser.

Kapitlet "Överväganden och förslag"

I promemorian nämns att det åligger kommunerna att pröva förutsättningarna för att ge evakuerade bistånd enligt socialtjänstlagen. I lagstiftningen bör det förtydligas än mer att det vid akuta krissituationer inte alltid är möjligt för en kommun att pröva förutsättningarna. Detta på grund av att fokus bör läggas på att snabbt, enkelt och billigt lämna de evakuerade nödvändigt stöd och den hjälp som de behöver när de anländer till Sverige.

Arbetsmarknadsnämnden i Trelleborgs kommun instämmer med föreslagna bestämmelser gällande att ankomstkommuner ska ges uttrycklig möjlighet att lämna nödvändigt bistånd till en evakuerad när den anländer till Sverige utan att behöva pröva förutsättningarna för att ge bistånd enligt 4 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen och för återkrav. Det bör dock betonas att kommunerna vid en akut krissituation inte alltid har möjlighet att lägga ner personella och ekonomiska resurser på att särbehandla *enskilda* evakuerade från avtagandet av sedvanlig behovsprövning enligt socialtjänstlagen. Detta bör begrundas ytterligare inför den fastställda lagstiftningen.

En avgörande förutsättning för att bestämmelserna ska få tillämpas anges vara att regeringen ska ha fattat beslut om en katastrofinsats med evakuering till Sverige. I övrigt ska bistånd enligt 4:1 SoL tillämpas. Arbetsmarknadsnämnden i Trelleborgs kommun anser att det bör begrundas ifall regeringen kan fatta ovanstående beslut retroaktivt med hänsyn till svårigheterna med att förutse händelseförloppet och omfattningen vid en massiv evakuering till en enskild kommun. Trelleborgs kommun grundar detta påstående mot bakgrund till vad som hände kommunen under den så kallat flyktingkrisen hösten 2015.

Ställningstagande

Arbetsmarknadsnämnden för Trelleborgs kommun instämmer med promemorian där förslag till en ny lag om vissa befogenheter och ersättning till kommuner vid evakueringar till Sverige införs, med beaktande utifrån ovanstående synpunkter.

Trelleborg 2017-01-30

Veronica Larsson
Ordförande
Arbetsmarknadsnämnden
Trelleborgs kommun

Cecilia Lejon
Förvaltningschef
Arbetsmarknadsförvaltningen
Trelleborgs kommun